

Književnost.

Slovenska književnost.

Kateheze. Spisal Jožef Kragelj, dekan v Tolminu. I. zvezek. Z dovolitvijo preč. kn. nadškofjskega Ordinariata goriškega. V Gorici 1896. — Z veseljem pozdravlja tako navodilo vsakdo, kdor ima opraviti s poučevanjem malih otrok. Res imamo v nemškem jeziku dovolj katehetskimi pripomočkov. A da nam kdo vendar kaj dobrega podá v domačem jeziku, nas mora oveseliti. Izšel je prvi zvezčič (24 strani), torej stvarne sodbe ne moremo izreči. A že ta del kaže, da bodo kateheze porabne zlasti lajikom. Jezik je preprost in lep. Na osmi strani berem, da Bog ni ustvaril vsega hkrati, ampak polagoma „jedno po jednom“. Ne vem, če kdo tako govori. Str. 9.: Kaj pa dela Bog, da svet in kar je na njem, ne razpade in „na nič ne pride“? Na nič priti — hm! ima menda drugačen pomen; bolje, kakor je par vrstic spodaj: v nič priti. Str. 10. dvakrat mesto „s čim“ — „s čem“. Prav primerne so sentence v verzih. Pripravne so, ker otroci si radi zapomnijo verzov in ž njimi nauka. Seveda, naj bodo po vsebini in tudi po obliki dobri in pravilni. Na str. 14. v drugi kitici sta prvi vrsti v jambih, drugi dve v trohejih — zakaj? — Opomnim nekaj tudi zastran besede „blažena“ v Češčenamariji. Mislim, da se zjedimo lahko v tem sedaj, ko so nam izdali škofje katekizem. V našem ljubljanskem je beseda blažena in blažen — torej naj ta tudi obvelja v obče. Jednako bi veljalo za znamenje križa in hvalnico „Čast bodi Očetu“ — da je izpuščena beseda „Boga“ (Očeta), kar je popolnem pravilno po latinsko. Kratko: naj nam bo ta knjiga sedaj „kánon“, pa bomo kmalu vsi jednako ter „bogoslovno in slovniško pravilno molili.“

K želji, da naj se pri korekturi kolikor mogoče pazi na tiskovne hibe (glej precej v prvi vrsti „učetelj“ mesto „učitelj“, str. 8. „zrezde“ mesto „zvezde“ in več pik ter vejic) pridenem le še srčnejšo, da bi kmalu prišli v dežel že drugi in tretji in mnogi naslednji zvezki.

Vence slovanskih povestij. Prevodi iz ruščine, poljščine, češčine, slovenščine in srbohrvaščine. I. V Gorici. Cena s poštnino vred 55 kr. Goriška tiskarna A. Gabršček. — Ličen zvezek ličnih in mičnih pripovedek! Te povesti, kakor uvod pové čitateljem, bile so tiskane v „koledarju goriške nadškofije za l. 96. in 97.“ ter v podlistkih „Soče“ in „Primorca“. Pametna misel to, zbrati take povesti v celotno knjižico, ker po časopisih — bodi dnevnikih ali tednikih — se tako rade poizgubijo in včasih tudi ne utegne človek prebirati sproti. Tako delati bi se svetovalo tudi drugim časnikom, zlasti dandanes, ko hoče vse, vse brati

„kaj lepega“. Tako dela g. Kalan s svojimi povestmi v „Domoljubu“ in mislim, da marsikomu ugaja s „Povestmi“. Seveda morajo biti dobre te povesti in moralne, kar lahko zatrjujemo o teh osmih, katere imamo tu zbrane v imenovanem zvezku. Ne vem, kateri bi prisodil prednost. Prijetno in lahko se beró vse in človek niti ne opazi, da so prestave. Različna čustva se ti vzbujajo ob branju. Sedaj te smešni obraz „figura“ sili v smeh; resno se ti kaže slika „iz križarskih bojov na Poljskem“. Otožna slika „Slepčovodja“ iz bosanske prošlosti ali „iz gladnih let“ na Poljskem. „Ada“, novela iz hrvaščine, ti mora vzbuditi sočutje in „pol smehú pol jokú“ „Očenaš“ —. Se vé, za otroke niso; ali odrastli mladenič ali deva jih bodeta brala brez spotikljeja, in želeti je le, da se v pravem duhu nadaljuje ta zbirka. Tako se seznaní čitatelj z umotvori raznih slovanskih narečij — poznal pa bo tudi, da v vseh ljudéh, naj so katerega koli narečja in roda, je dobrotni Bog ustvaril čuteče srce z različnimi čustvi in strastmi, katero tako določuje in odločuje osodo posamnega človeškega bitja. M. B.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje. — 1897 — s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Štirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanju v začetku šolskega leta 1896—97. IX. leto. Sestavil Mihael J. Nerat, nadučitelj in vrednik Popotnikov v Mariboru. V Gorici. Tiskala in založila Goriška Tiskarna A. Gabršček. 1896. 12°. Str. XV+213. Cena 1 gl. 40 kr.; 1 gl. 50 kr.; 1 gl. 80 kr. — Kakor že mnogo let sem, tako je tudi za letošnje leto sestavil gosp. A. Nerat učiteljski ročni koledar, ki ustreza vsem namenom: knjižica je ob jednom koledar, imenik šol in učiteljev in beležnica. „Goriška Tiskarna“ ga je natisnila lično, kakor je bil tudi prejšnja leta. Učiteljem je ta koledar jako raben.

Slovensko-amerikanski koledar za leto 1897. Izdala tiskarna Glas Národa, 109 Greenwich-Street New York. 8°. Str. 104. Ta ilustrovani koledar podaje poleg koledarskega dela „Zgodovino mesta New-Yorka“, bolje rečeno, sedanje stanje, in nekaj primerne zabavne vsebine. Koledar je jako ličen in ne dela sramote našim rojakom v daljnji Ameriki.

V domačem krogu, zbirka pesmij in povestij za mladino. Izvirno spisal ali na podlagi hrvaških, italijanskih in nemških izvirkov priredil Janko Leban, nadučitelj na Trebelnem pri Mokronogu. V Gorici. 1896. 8°. Str. 174. Cena 50 kr. (Snopič 22—23. „Knjižnice za mladino“.) Velika večina teh povestic je prevedena v lepem jeziku, po vsebini pa je mlademu duhu prikladna. (Na strani 27. se nam ne zdi verjetno, da bi sramežljive